

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань гуманітарної
та інформаційної політики

18 листопада 2024 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, розпочинаємо засідання комітету. Дякую всім, що зібрались. Отже в нас небагато сьогодні питань в порядку денному. Проект наданий. Є пропозиції чи доповнення до порядку денного, колеги? Якщо немає, то прошу підтримати запропонований порядок денний. Прошу голосувати. Хто за? Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

Є пропозиція, щоб швидко.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратовичу.

Проти, утримались немає. Рішення прийнято.

Так, я підтримую, Євгеніє Михайлівно, всі поспішають, і Микола Леонідович писав, що він обмежений в часі, і ви, і багато колег.

Тому, колеги, ми процедурно маємо проголосувати проект Постанови Верховної Ради України про звільнення з посади члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Максима Валентиновича Онопрієнка, реєстраційний номер 12211 від 15.11.24. Ми на минулому засіданні комітету завершили конкурс, як ви пам'ятаєте, тому це процедурне рішення. Хочу однак сказати, що до нас надійшло дві заяви. Я буду сьогодні про це говорити на Погоджувальній раді, вона буде сьогодні після обіду, від двох учасників конкурсу з проханням трошки перенести розгляд в залі Верховної Ради, тому що пані Ганна Красноступ і пан Максим Онопрієнко якраз знаходяться в ці дати в давно запланованих відрядженнях і це просто в якості інформування кажу, ну якщо буде на це воля Погоджувальної ради, то призначення члена Національної ради відбудеться не на цих пленарних засіданнях, а через, ну на наступних.

Колеги, просив би підтримати проект Постанови Верховної Ради України про звільнення з посади члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Максима Валентиновича Онопрієнка, реєстраційний номер 12211. Прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую, колеги, рішення прийнято.

КРАВЧУК Є.М. Микито Руслановичу, можна 5 секунд коментаря?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Щоб так не вийшло, що ця постанова на звільнення піде на цю сесію. Нам треба і звільняти, і призначати одночасно, щоб там не було якихось лакун і питань знову.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, власне згідно з положеннями Закону про медіа ми так і маємо робити. Тому на Погоджувальній раді я сьогодні так і скажу, що у нас є оця проголосована постанова, є рішення про підведення підсумків конкурсу, так що – да, ми будемо пропонувати одночасно розглянути їх на пленарному засіданні, коли всі, в тому числі і конкурсанти, будуть присутні в залі Верховної Ради.

Колеги, наступне питання – це проект Закону, про який ми з вами вже двічі згадували, про внесення змін до статті 369-3...

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Колеги, це щось з інтернетом?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ні, Євгенія Михайлівно, це, видно, у Микити Руслановича зникло світло, йому якраз вимкнули. Зараз підключиться заново і ми продовжимо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, друзі, якое "без оголошення війни" відключається світло.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. У нас ще є кворум?

ПОТУРАЄВ М.Р. Я думаю, що да, бо і Дмитро Нальотов під'єднався.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Кворум є. Я бачу, що є.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так що давайте все ж таки...

_____. Бажаю міцного, я підключився.

ПОТУРАЄВ М.Р. Привіт, друже. Дякую, що підключився.

Колеги, давайте підтримаємо законопроект 11339. Прошу голосувати.

Хто – за? Потураєв – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Павленко – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Дмитре.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Так, Дмитро Сергійович, Олексій Юрійович, дякую, що приєдналися. Бачите, в таких умовах працюємо, що краще, щоб ми проголосували, ніж обговорювати. Дякую, що були з нами.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Дякуємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, давайте перейдемо до третього питання все ж таки, готували ми його. Євгеніє Михайлівно, може, ви спочатку прокоментуєте коротенько, потім Ірина Мирославівна? Вона була ініціаторкою того, щоб ми про це сьогодні поговорили.

КРАВЧУК Є.М. Да, колеги. Ну, по-перше, дякую, хто зміг приєднатися до форуму. Хто не зміг, то коротко проінформуємо, що це був доволі такий насичений і корисний захід і один із таких, я сподіваюся, перших кроків, щоб ми дійсно почали працювати разом з міністерством над баченням оцієї реформи мережі закладів культури. Я сподіваюся, що представники

"ГОВЕРЛИ" про це скажуть, але те, що я чула, то був хороший фідбек від громад, їм захід сподобався, і важливо, що керівники громад відзначають важливість культурної мережі, нормальної адекватної культурної мережі на рівні громад.

Ми очевидно, що будемо голосувати також бюджет і дуже сподіваємося, що зараз там, на бюджетному комітеті, буде прийняте рішення про 64 відсотки ПДФО, про це якраз теж говорили громади, що вони готові фінансувати свої заклади, але з відповідними фінансовими можливостями.

І теж від себе хочу привітати пані Галину Григоренко із поверненням, вже трошки інша назва міністерства, але посада теж першої заступниці. І я так розумію, що Галина буде відповідати за ці всі внутрішні наші питання, те, що стосується реформи, і буде курувати цей напрямок. Комітет відкритий до цієї роботи, якщо потрібно там напрацьовувати якісь зміни до законодавства. Але насправді ми вже зміни потрібні прийняли, які стосувалися створення центрів надання культурних послуг. Тому далі, звичайно, ми би хотіли мати культурну субвенцію, але очевидно, що це вже відбудеться після воєнного стану, але треба тоді спільно над цим працювати.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Євгеніє Михайлівно.

Ірино Мирославівно, будь ласка, вам слово.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Шановні колеги, я хочу подякувати і комітету і нашим партнерам: і "ГОВЕРЛІ" і USAID за те, що відбулася ця конференція. Насправді вона дуже важлива, тому що на третьому році війни ми змогли так комплексно і достатньо глибоко проаналізувати ті виклики, які постали перед громадами і працівниками культурної сфери в час війни. Це зовсім інша ситуація, ніж те, що ми мали до війни. І ми говорили про децентралізацію і що треба робити громадам, і те, що наразі відбувається, нам потрібно було ці

проблеми проаналізувати і зробити певні висновки. Тому напрацьована і результативна частина.

Але я би хотіла наголосити, що от і громади, і працівники сфери культури в громадах, усі наголошують на тому, що потрібна більша комунікація, потрібен обмін досвідом, потрібна циркуляція інформації про те, який є сучасний і прогресивний досвід. Тому що всі повинні змінюватися. І мова уже не про кількість, а про якість тієї культурної послуги, яку потрібно забезпечити для людей, які живуть в громадах.

Другий аспект, який долучився до обговорення, це проблеми ветеранів і ветеранського простору. Так зараз нам варто говорити про те, що ветерани повертаються, повертаються в громаду, їхня кількість зростає і нам десь треба враховувати і цей аспект. Тому і ця проблема була порушена під час обговорень. А також, як правильно наголосила Євгенія Кравчук на те, що кошти 64 відсотки будуть, ми сподіваємося, підтримають. Але потрібно правильно їх використовувати, не обтяжуючи, скажімо, старими і неякісними послугами, а все ж таки робити це по-новому.

Тому питань і проблем багато. І я би просила, щоб і надалі ми не випускали із фокусу цю роботу в громадах і, не дивлячись на те, що на повну силу центри запрацюють вже після війни, я думаю, підготовчу роботу можна налагоджувати зараз. Я думаю, в пані Галини є міркування, можливо будуть створені робочі групи, можливо такий якийсь буде орган постійно діючий, який буде аналізувати цю проблему. Це було б дуже добре, щоб громади відчували, що ми спільно працюємо. Ну ось коротенько.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Ірино Мирославівно.

Ну я тепер з задоволенням хотів би надати слово пані Людмилі Колісник, представниці проекту "ГОВЕРЛА", нашим партнерам в цьому форумі. Ще раз вам дякую за спільну роботу, пані Людмילו, і всім вашим колегам. Вам слово, будь ласка.

КОЛІСНИК Л. Так, доброго дня, вітаю. Дуже дякую в першу чергу вам, що все ж таки, Микито Руслановичу, Євгеніє Михайлівно, Ірино Мирославівно, що ви підтримали цю ініціативу, бо насправді без вашого включення в процес підготовки до цього форуму, його могло б і не трапитись. Сьогодні дуже приємно познайомитись з пані Галиною, я дуже сподіваюсь, що ми зможемо працювати надалі в тісному такому режимі, тому що в нас громади, у вас ідеї готові до втілення.

Я підготувала дуже коротку презентацію про результати цього форуму. Хотіла б насправді продемонструвати швиденько, але готова поділитись цією презентацією в приватні повідомлення, наприклад, через пані Ярославу Ващенко, для того щоб все ж таки...

ПОТУРАЄВ М.Р. Я буду вам дуже вдячний, пані Людмило. Це дуже корисно, ми будемо раді, якщо ви надасте її пані Ярославі і за бажанням членів комітету можуть взяти в неї.

КОЛІСНИК Л. Так, обов'язково. Я надішлю її в pdf-форматі, це буде зручно подивитись, почитати, там є QR-коди на конкретні практики, щоб знову ж таки ознайомитись тим, хто не був учасником цього форуму. Але хочу сказати в першу чергу, що власне цей форум був ініційований громадами на підтримку їхнього звернення до міністерства про допомогу по організації реформування мережі їхніх закладів культури, тому що ми всі знаємо, що сьогодні в міністерстві лежить дуже багато листів, які не отримали погодження про те, щоб реформувати заклади культури, активізувати мережу, утворити центри культурних послуг за рахунок скорочення кількості бібліотек і клубів. І це питання насправді стало таким наскрізним і от воно вирішило долю цього форуму і сьогодні продовжує жити і культивуватися в громадах. І це, напевно, такі великі питання, з якими

приїхали громади на цей форум, і вони до сьогоднішнього дня очікують відповіді й якогось рішення, і конкретних кроків щодо його вирішення. Тут коротка аналітика, щоб розуміти, що насправді форуми репрезентативно представили майже всю Україну, тому що 186 учасників із 112 громад, 18 областей України. І насправді учасниками форуму... більшість, це представники...

КРАВЧУК Є.М. Ми не бачимо презентації. Ви маєте її включити.

КОЛІСНИК Л. Так, я поширила.

КРАВЧУК Є.М. Ми бачимо поки ваш комп'ютер.

КОЛІСНИК Л. Зрозуміла. Ще раз спробую.

ПОТУРАЄВ М.Р. О! Тепер є, да.

КОЛІСНИК Л. Да, вибачайте. Дякую.

Коротко. Було дуже багато насправді таких ключових підсумкових якихось ідей і звернень до учасників форуму. І насправді я постаралася виокремити такі важливі концептуальні речі і також вмістила їх в презентацію. Але важливо про те, що майже у кожному зверненні було про те, що децентралізація в культурі як така ще не відбулася. Про певні сумніви, чи є в громадах на сьогодні спроможність все ж таки взяти на себе відповідальність за реорганізацію цієї мережі і чи є ресурс у громаді, щоб створювати центр культурних послуг або креативні хаби.

І, звісно, було дуже багато питань про ветераноорієнтованість у громадах, а також їхню готовність сьогодні працювати з ветеранами і про ту

політику, яку потрібно сформувати в процесі реорганізації закладів культури по роботі з ветеранами.

Основне, що було представлено і на базі чого будується сьогодні оця от політика роботи з громадами, це було опитування, яке проведено для усіх громад України по темі якісних культурних послуг у громадах. І на нього опиралися як представники міністерства, так і учасники дискусійних панелей в тому, що запитуючи у громад про те, чи готові взяти на себе відповідальність за реорганізацію цієї мережі, створення центрів культурних послуг, то більшість громад все ж таки висловлюється так, але при тому очікують на загальну таку політику, на конкретні рішення і, скажемо, кроки реформи від Міністерства культури. Тому я розумію, що створення спільних робочих груп представників громад і міністерства це, напевно, буде найкращим виходом в процесі якісного початку цієї реформи, якщо ми очікуємо на хороший результат.

І що важливо, що тут також було дуже багато представлено хороших практик сфери культури, було продемонстровано, як сьогодні можна реформувати музеї, бібліотеки, як сьогодні можна працювати в рамках міжмуніципального співробітництва, а також поставлено класні приклади розвитку креативних індустрій на місцях. І тут я також висвітлила окремі такі яскраві речі, на які вартує сьогодні звернути увагу, із QR-кодами на посилення їхніх сторіночок у соціальних мережах.

І основне, що все ж таки є певні підсумки, тобто резолюція цього форуму. І я б хотіла дуже швидко пройтися по них, тому що це такі основні, скажемо, речі, на які вартує сьогодні звернути увагу і на базі чого будувати якусь наступну роботу з громадами. В першу чергу основний запит – це скасування нормативних забезпечень по забезпеченню громад клубними, бібліотечними закладами. Це ті постанови з 98-му року, 2009-го, 19-го із змінами, які на сьогоднішній день несуть оцей кількісний показник до якості роботи громад, але не враховують потреб і можливостей громад

забезпечувати населення цими культурними послугами. Тому це основне – скасувати ті нормативні документи, які застаріли.

Друге, що насправді дуже важливо, і про це говорили і громади, хоча розуміючи, що вони цим самим себе обмежать, потрібно запровадити оцей граничний показник видатків і кредитів з місцевих бюджетів встановленням фіксованого відсотка на фінансування культури в межах однієї громади. Чому? Тому що навіть коли визначиться певний об'єм фінансів, які залишаються за громадами, дуже важливо, щоб вони розуміли, скільки відсотків з цього бюджету вони готові віддавати не на те, щоб мережа існувала, а на те, щоб вона розвивалася. І от наше таке враження: якби за громадами було закріплено відсоткове оце зобов'язання щодо фінансування сфери культури, тоді б зникло питання, скільки клубів, скільки бібліотек мало б бути у самій громаді, адже ми б розуміли, що є виділені кошти і є певні проблеми під фінансування культурних ініціатив, тому культура в громадах в будь-якому випадку фінансуватиметься. А всі інші ініціативні речі вже за ініціативними громадами.

Третє, що важливо, це напрацювати ті сьогодні базові нормативні документи, які вказані в законодавстві, і на базі яких має формуватись політика, культурна політика в громадах. Це мінімальні стандарти забезпечення населення культурними послугами, це типові положення про центр культурних послуг і зміни до наказу міністерства про затвердження примірних штатних нормативів в клубних закладах і в бібліотечних закладах.

Була пропозиція від Євгенії Михайлівни про всеглобальне всеукраїнське опитування на предмет оцих нормативів і стандартів надання культурних послуг в громадах і я думаю, що це було б логічним наступним кроком від нас спільно організувати таке опитування і на базі нього теж будувати свою наступну роботу.

Ще одне важливе, це сприяти налагодженню офіційного діалогу між Міністерством культури і Міністерством в справах ветеранів щодо в першу

чергу розробки спільної стратегії, тому що вона має ґрунтуватись в першу чергу на предметі героїзму і правильного героїзму, подавати його через призму сучасних підходів і навчання працівників закладів культури щодо соціально-психологічної реабілітації культури ветеранів війни.

П'яте. Це долучити до складу робочих груп, якщо такі створені або планують створюватись по напрацюванню державної довгострокової стратегії розвитку культури, представників територіальних громад через пряме посередництво, можна через асоціації, але все ж таки під час форуму проговорювались ці речі, що громади дуже хотіли особисто брати участь в напрацюванні такої стратегії. А також мова іде про те, що громади дуже просили практичні десь рекомендації, допомогу практичну від тих громад, які сьогодні пройшли реформу культурної мережі в себе в громадах і могли розписати детально з алгоритмами і зразками нормативних актів органів місцевого самоврядування, як вони реорганізували бібліотеку, як вони реорганізували музей або утворили центр культурних послуг, адже ті методичні рекомендації, які сьогодні існують, на жаль, не відображають таку повну картину того, як крок за кроком створювати ці центри культурних послуг.

Ну і останнє, оскільки у нас була платформа про кіно, а це теж сьогодні дуже важливо, тому що це культурний продукт, який створюється в Україні, який повинен правильно споживатися, то в громад, на жаль, обмежена, скажемо так, є інформаційна певна завіса про те, як дістати, де отримати українське кіно, на яких правах його сьогодні можна було б демонструвати. Тому під час форуму були заявлені такі речі, як державна субвенція на кінобуси. Не знаємо, наскільки це сьогодні актуально і чи є це в рамках державної субвенції, власне, історія про закупівлю таких кінобусів і про діяльність обласних кінокомісій і їхньої взаємодії з органами місцевого самоврядування, адже така установа існує, вона обласна, але, на жаль, про

комунікацію з громадами, особисто ті, хто були учасниками форуму, не чули і не бачили.

Це наразі все те, що хотілося сказати. Презентацію я вишлю обов'язково. Ще раз дякую за те, що долучаєтеся до ініціатив від громад, допомагаєте налагоджувати оцю комунікаційну площадку і сподіваюся, що ми зможемо продовжити з вами активну співпрацю в цьому напрямку. Ще раз дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Людмило.

Микола Леонідович, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Хочу подякувати за цю роботу і можу декілька таких пунктів проговорити, наголосити, які з моєї точки зору є важливими. Перше – це те, що я просто не встигаю, але є пані Галина, може це зробить міністерство, і пані Галина це чудово знає, що, наприклад, в європейських країнах є можливість фінансувати заклади культури з декількох бюджетів. Так само, як і їх засновувати. Тобто той самий театр у Гданську, шекспірівський відомий, він був заснований і збудований спільно містом, громадською організацією і Міністерством культури. І фінансується теж з різних джерел, в тому числі і з джерел європейських фондів. Зараз ми, до речі, дістаємо (*нерозбірливо*) кошти, і от ми проводили цей форум "Via Carpatia", там був Яцек Карновський, який є міністром від цих коштів в Польщі. Це величезні гроші, які можуть іти теж на підтримку в такий спосіб через це перехресне фінансування. Не лише через міністерство.

Очевидно, що має бути наглядова рада, де мають бути і представники міністерства, але щоб громади, ті громади, де є кошти, з одного боку могли і до цього докладатися, по більшості їх зараз немає, а в менших громадах навпаки, щоб це могла бути співвласність громади, але щоб міністерство могло до цього докладатися. Бо в принципі робиться спільна справа.

Ще одне – це залучення центральних органів виконавчої влади до проектування цих речей. Ми, на жаль, цього не робимо, але в Польщі був дуже великий проект. Там яка була схема? Там Міністерство культури виділяло кошти на розвиток і реформу бібліотек, а по суті ці їхні бібліотеки в той час концептуально стали цими центрами культурних послуг, тому що там і конференцзали, і кінозали, і місце збору громади, і комп'ютерний центр на базі цих колишніх бібліотек, але сам дизайн і проект розроблялися польським Інститутом книги. Тобто Інститут книги був мотором того, щоб проводити це.

Так само проблема є не лише в бусах, є проблема в малих кінотеатрах, тому що виживати вони не можуть, а вони є в маленьких містах, таких як районні центри, які не мають коштів їх утримувати. Але концепція такої підтримки кінопоказу, здобування для них програмного продукту це могло би робити Держкіно. Вони, на жаль, ну принаймні Держкіно, не є в сфері управління Міністерства культури. На жаль, кажу, бо я вважаю, що це неправильно, але в принципі вони мали би долучатися, ці центральні органи виконавчої влади, до всіх цих регіональних проектів і подавати своє державне концептуальне бачення для цілої України, в який спосіб допомогти громадам і людям громади ці культурні послуги отримувати.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу. Я хочу сказати, що я особисто підтримую все, що казав зараз Микола Княжицький, і не лише один я, це, можна сказати, спільна позиція комітету.

БОГУЦЬКА Є.П. Микито, одне слово, можна? Одне слово.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка.

БОГУЦЬКА Є.П. Щоб просто було зафіксовано, що я дуже прошу зарахувати мій голос "за" при голосуваннях, при такому екстремому відключенні світла прийшлося їхати аж на заправку, де є Wi-Fi. Поки доїхала, то вже бачу, що голосувань немає. Прошу зарахувати дуже.

ПОТУРАЄВ М.Р. Лізо, ми дуже дякуємо за те, що ти так відповідально поставилася і поїхала шукати зв'язок. Дякую тобі дуже, що приєдналася. Звичайно, що ми зарахуємо. Це форсмажорні обставини.

І я дякую усім колегам, хто сьогодні був.

Я думаю, що ми разом з Миколою Леонідовичем якось може якісь там рекомендації або листами це дооформимо, тому що я кажу, це дуже слухні пропозиції абсолютно. І наш спільний досвід вивчення польського досвіду, вибачаюсь за тавтологію, він точно показує, наскільки воно ефективніше працює, коли застосовуються такі рішення.

Колеги, я ще раз дякую пані Людмилі, дуже хороша презентація із кейсами, що дуже важливо також.

Значить, ще раз хочу всіх привітати з тим, що разом з громадами, разом з проєктом USAID "ГОВЕРЛА" ми зробили такий корисний захід. І будемо рухатися точно в цьому напрямку далі, думаю, що спільно з міністерством напрацьовуючи необхідні рішення, якщо потрібно законодавчі, якщо потрібно нормативні.

Колеги, всім дякую за участь в засіданні комітету. Всім бажаю спокійного дня. Всім бажаю буду в безпеці. Ну і не хворіти звичайно, тому що, повірте мені, що неприємний вірус осінній. Так що до зустрічі в залі пленарних засідань, колеги, а запрошених чекаю на зустрічі на засіданнях комітету. Дякую, до побачення.